

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
"DAS VATERLAND"THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
"THE FATHERLAND"LE JOURNAL BIELORUSSIEN
"LA PATRIE"

№ 18 (97)

Нядзеля 4 травеня 1952 г.

ГОД ВЫДАННЯ 6

«Свабода праломіць граніцы»

ТРЕЙЦІ КАНГРЭС ВОЛНЫХ ЖУРНАЛІСТЫХ НА ЧУЖЫНЕ

Гэткім словамі адкрыў бурмістр заходняга Берліна праф. Ройтэр трэйці гадавы Кангрэс Міжнароднай Федэральнай Вольных Журналістых Сарадніцтва і Усходній Эўропы, Балтыцкіх і Балканскіх Краінай, які адбываўся ў Берліне 25-27 красавіка сёлета.

Міжнародная Федэральна Вольных Журналістых Сарадніцтва і Усходній Эўропы, Балтыцкіх і Балканскіх Краінай была заснаваная на першым сваім кангрэсе ў Парыжы 27-28 лістапада 1948 году. Да ягоных сяброў-закладнікаў, побач з журналістамі Албаніі, Баўгарыі, Чехаў, Славаччыны, Эстоніі, Мадзярчыны, Латвії, Летуві, Польшчы, Румыніі, Украіны, Югаславі (срэбру, харвату і славенцу), належылі таксама беларусы, які ў першым урадзе Федэральны, выбраны на гэтым кангрэсе, атрымалі становішча віц-старшыні (інж. Л. Рыдлеўскі). Такім чынам да Федэральна належала нацыянальныя журналістичныя арганізацыі ўсіх краін-членіўцаў, спасярод нароўду Савецкага Саюзу толькі беларусы, украінцы, эстонцы, латышы і летуві. Рәсейцы да апошніх часу не зьяўляюцца сябрамі Федэральны.

Федэральна зদзіночвае каля 1.300 журналістых успомненых нацыянальнасцяў, якія выдаюцца у сваіх родных мовах на эміграцыйныя звыш 150 штодзенніх газетаў і часопісаў. Федэральна адгытрае вялізарную ролю ў галіне пралаганьня на Захадзе вольных ідэяў паняволеных нароўд, а таксама ў самым праце змаганьня за гэтыя ідэі сярод эміграціі ў Усходу. Яна зьяўляецца на сяньнішні дзень адзінай міжнароднай арганізацыі паняволеных нароўд, якая 2 ліпеня 1951 году была афіцыйна вызнанана ворганам Задзіночных Нацыяў — «UNESCO», на падставе кансультатывнага статусу за неафіцыяльныя ворганы для дарацнага супрацоўніцтва з Задзіночнымі Нацыяў. Такім чынам Федэральна Вольных Журналістых наладзіла ўжо сталае супрацоўніцтва з «UNESCO», Задзіночными Нацыяў, а таксама з Эўрапейскім Рухам, пайменна з ягоной сэকціяй для Цэнтральнай і Усходній Эўропы.

На гледзячы на тое, што сталай сялібай Федэральны зъяўляецца Лёндан, а найбольшая колькасць ейных сяброў праражвае ў Лёндане ў Парыжы, на месца апошняга Кангрэсу быў выбраны Берлін — гэты маленьki астравок свабоды, што находитца за зялезнай заслонай. Гэта было зроблены дзеля мэтай палітычнага характару, каб заакцэнтаваць, што свобода разбурьбы усе граніцы, і каб эз зялезнай заслоной прамоўіць да паняволеных нароўд, што за гэтай зялезнай заслонай находитца.

На Кангрэс зъяўлялася каля 120 прадстаўнікоў журналістыкі чатырынацці паняволеных нароўд. Найбольш прыбыло дэлегатаў з Лёндану ў Парыжу, так што ѹ афіцыяльнай мовай Кангрэсу была мова ангельская і французская. Далей былі прадстаўнікі з ЗША, Нямеччыны, Швэціі, Італіі, Гішпаніі, Бельгіі, Туреччыны, Аўстріі і Швайцарыі. Беларускіх журналістых рэпрэзентаваў на Кангрэсе др. Ст. Станкевіч — віц-старшыня Саюзу Беларускіх Журналістых і старшыня сэкціі Саюзу ў Эўропе.

Апошні Кангрэс выклікаў вялікае зацікаўленне ўсіго вольнага съвету. Доказам гэтага можа служыць прысутніцтва на ім выдатных афіцыяльных і неафіцыяльных асобаў Захаду. Гэтак, апрача бурмістра заходняга Берліна праф. Ройтэра, на Кангрэс зъяўліліся ў сваіх прамоўах выказалі салідарнасць з журналістымі ў іхніх змаганьнях за звыланенне сабескіх краін-членіўцаў.

«ВАЙНА ЕСЬЦЬ НЯЎХІЛЬНА!»

Карэспандэнт імкнуўся непасрэдна да сваіх мэты і папрасіў даша ацэнку агульнага палітычнага палажэння.

Тут яшчэ раз трэба падтрыкнуць, што гэта інтэрвью мела месца ў чэрвені 1946 году. З гэтай часавой ізразцікіў трэба ацэніваць наступныя выясняненія расейскага міністра. Ён паймена адказаў: «Я ацэніваю агульную палітычную сътуацию як вельмі дрэнную. Няпрыязніца паміж Усходам і Захадам з'яўляецца ўжо за далёка, каб магла быць як-небудзь злыўкідваній. Падчас вайны быў такі час, калі можна было спадзявацца, што абодві съветы могуць спакойна аздін побач з другім існаваць. Аднак гэта аказалася немагчымым.»

Гэтот быў мэцнік перакананы, што

Літвінаў прадаўжай: «Расея вярнула

ся да сваіх прынцыпаў абласцюю бясыпачнасці. Гэта бысьпачнасці апіраецца на здабыць што рад новых тэрыторыяў. Чым больш маем мы прастору, тым бесыпачнай мы сабе адчуваём. У Крамлі зъяўляюцца мноці перакананымі, што раней ці пазней дойдзе да адкрытага канфлікту паміж камуністычным і капіталістичным съветам. Гэтыя выказаваны савецкага міністра выдаваліся амэрыканскому карэспандэнту кампрамітуючымі для самога Літвіна. Толькі пасля ягоной сэмеры, Аднак Рышард Готлёт перажыў у ту гадзіну, калі насупраць яго сядзеў Літвіна, найбольшае зъдзіўленне ў сваіх дафулешніх журналістичнай дзейнасці.

«Я МЕУ ЕСЬЦЬ, АЛЕ...»

Але-же Вы самі, міністар, выступалі

аднак заўёды за разумнае развязанье

розных проблемаў між Захадам і Усходам. Ці-ж ня можаце Вы тады гэтаму перашкодзіць?» «Я меў некаторыя, магчыма і карысныя ідэі», — адказаў Літвіна, — «але Крамль пра гэта мене ня пытава, таму задзержываю я іх толькі для сабе. Я зъяўляюся пятер толькі палітычным абсэrvataram. І я рад, што ёсть гэта я ўжо маю за сабой.»

Гэтасе вызынанье Літвіна ў ягоным

адказе вывела амэрыканскага карэспандэнта з раўнавагі, што ён навет забыўся

пастаўшчыця наступнага пытаньня а кан

тролі атамнай энэргіі. Але Літвінаў

з'яўляюцца ўсе атамнай энэргіі. Таксама

Нямецчыне і Італіі падчас дыктатуры

не могло быць адкрытых рэвалюцый.

«Палітыкі ў Крамлі зъяўляюцца на

столкі кампенсатарыўнымі людзьмі, што

яны дзеяць паводле дзесяцілетніх

прынцыпаў. Адносіль гэтае имкненне да пад

войнай і патройнай бысьпачнасці. Гітлер

апраўляў паняцьцем «жыцьцёвага пра

стору». Сталін тое саме называе «бысь

пачынаючы працоўных Савецкага Са

юзу.»

Амэрыканец зарызыкаў найбольш

кур'ёзнае пытаньне: «Што станеца, як

памэр Сталін?» — «Нічога ня зъменіцца,

— адказаў Літвінаў, — ніякага ня

будзе пераварот, ніякі змены ў палі

тыцтві. Маладыя людзі, які напрыклад

Бэрыя або Маленкаў, думаюць таксама,

як і старыя. Імі Сталінаў выгаварыў

цэлым Савецкім Саюзом толькі із стра

хам. Пратагонавая машына пастроў

аса пра тое, каб паўстаўла вера, што Сталін ня можа праства ўмерці. І нутраны

пераварот зъяўляецца таксама немагчымым.

Праўда, ёсьць незадаволеныя.

Але яны не заранівали. Цяпнер не

дастакова, як падчас французскай

рэвалюцыі, каб прыпушыць штурм да не

калькіх арсеналаў і раздаць мушкеты.

Рэвалюцыйная армія дваццатага стагоддзя патрабуе гарматы, танкі і самалёты.

А чырвоная армія з'яўляецца пашырэннем

з'яўленнем вінаграднікаў. Таксама

Нямецчыне і Італіі падчас дыктатуры

не могло быць адкрытых рэвалюцый.

«Палітыкі ў Крамлі зъяўляюцца на

столкі кампенсатарыўнымі людзьмі, што

яны дзеяць паводле дзесяцілетніх

прынцыпаў. Адносіль гэтае имкненне да

войнай і патройнай бысьпачнасці. Гітлер

апраўляў паняцьцем «жыцьцёвага пра

стору». Сталін тое саме называе «бысь

пачынаючы працоўных Савецкага Са

юзу.»

Амэрыканец зарызыкаў найбольш

кур'ёзнае пытаньне: «Што станеца, як

памэр Сталін?» — «Нічога ня зъменіцца,

— адказаў Літвінаў, — ніякага ня

будзе пераварот, ніякі змены ў палі

тыцтві. Маладыя людзі, які напрыклад

Бэрыя або Маленкаў, думаюць таксама,

як і старыя. Імі Сталінаў выгаварыў

цэлым Савецкім Саюзом толькі із стра

хам. Пратагонавая машына пастроў

аса пра тое, каб паўстаўла вера, што Сталін

ніякага ня зъменіцца, — адказаў Літвінаў.

Але яны не заранівали. Цяпнер не

дастакова, як падчас французскай

рэвалюцыі, каб прыпушыць штурм да не

калькіх арсеналаў і раздаць мушкеты.

Рэвалюцыйная армія дваццатага стагоддзя патрабуе гарматы, танкі і самалёты.

А чырвоная армія з'яўляецца пашырэннем

з'яўленнем вінаграднікаў. Таксама

Нямецчыне і Італіі падчас дыктатуры

не могло быць адкрытых рэвалюцый.

«Палітыкі ў Крамлі зъяўляюцца на

столкі кампенсатарыўнымі людзьмі, што

За згоду рэлігійну

(Заканчэнне)

праваслаўных. Калі ў 1946 і 1947 г. г. у Рэгензбургу беларускі зарубежніцкі япіскап Апанас заняўся мэтай ўбіць кінназгоды паміж беларусамі праваслаўнага і католіцкага веравызнанняў, цвердзячы, што беларуская католіцкая інталігэнцыя крываўшы праваслаўных і намагаеца іх перавярнуць на католіцтва, дык аўтар гэтых радкоў спрабаваў праанализаваць рэлігійна пытаньне сярод гэтых інталігэнцыяў, што знаходзілася тады ў Рэгензбурскім лягеры. І што-ж аказаўся? Сярод інталігэнцыяў сем'ёвельмь мала змяшлося вернікай аднае рэлігіі. Вялізарная іхная бальшыня была з гледзішча рэлігійнага мяшанай: муж католік, а жонка праваслаўная, і наадварот — муж праваслаўны, а жонка католічка, сярод жа дзяцей былі і католікі і праваслаўныя ў вадні і тэй самай сям'і. Значыцца, беларуская грамадзянства само, бяз уздезлу чужацкага духавенства, або собеўскіх рэлігійных фанатыкаў, развязала рэлігійна пытаньне, і развязала яго як налейпей.

Імкненне да рэлігійна згоды, так патрэбнае з гледзішча на нашыя нацыянальныя інтарэсы, беларуская інталігэнцыя, сведомая сваіх вілікіх заданняў, прыгожа мафістэту ўсходы і заўсёды, дзе толькі наядарыца да гэтага нагода. У перадавым артыкуле ў папярэднім нумары «Вацкаўшчыны» мы адзначылі нязвычайна павучальны факт, што ў дзені вілікага нацыянальнага съюза 25-га Сакавіка, у ваблічы наўяўлікіх нацыянальна-вызвольных ідэалаў, звінкі сярод беларускай эміграцыі ўсякія рэлігійныя, навет чыста фармальныя, разніцы. У гэтых вілікіх дзеніх беларусы праваслаўныя малілі супольна з католікамі разам з католіцкім ксяндзом у касьцеле, а беларусы католікі — супольна з праваслаўнымі перад праваслаўнымі съюзатаром у царкве. Ня менш вымоўнымі прыкладамі рэлігійнага адзінства было высьвячэнне Беларускага Студэнцкага Дому ў Лівоніе, а бы чым мы цырка інфармавалі нашых чытачоў у 15-16 нумары «Вацкаўшчыны». Во ці-я глыбока сымбалічным для рэлігійнага адзінства беларускага народу быў факт, калі ў гэтым-же Людовікія беларускі праваслаўны съюзат падыйшоў пад бағаславенством католіцкага кардынала, або калі съюзліцу гэтага-ж Студэнцкага Дому ўпрыгожаў з аднога боку беларускі Шагоні партрэт высокага католіцкага да-стонікі й шчырата аплюсун беларускіх студэнтаў кардынала Тышсера, а з другога боку — партрэт япіскапа Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальтай Царквы Васіля? Гэта факты, якія гаворачаюць, як на трэба лепей, за тым, што мы, ня гледзячы на наш падзел на праваслаўных і католікоў, зляўляеміся нацыянальна задзіночанымі, і што патрапім належна ўшанаваць і праваслаўнага католіцтва, як раўнавартасны для нас хрысціянскі веравызнанні. Зарызы-куюць цверджаньне, што ў той-ж са-май меры мы патрапілі-б ушанаваць і з-разліз, будзізм або магометанства, ка-лі-б такія веравызнанні былі сярод беларускага народу.

Калі мы сяньня пішам пра гэтую

справы, дык не па тое, каб выказаць зьней бацькі дзіцяці. Рэдакцыяя нашае задаваленне з рэлігійнай згоды газеты была змушаная нідаўна адкі-глыбокай талеранцыйнасці сярод беларускага грамадзянства, але па тое, каб заляміваць у час, што гэту згоду дык не даўна, напісаныя адзін праваслаўным съявитаром, а другі кан-дыдатам на съявитара, з тое прычыны, што ў іх былі выразныя акцэнты, на-кіраваныя на распаленые рэлігійнай змянозы съявитары, якія з боку праваслаўнага, гэтак і католіцкага. Яшчэ й сяньня не адзін беларускі праваслаўны съявитар у сваіх царкоўных казаньнях зьявіўся з сярэдня-вечным франтэзам намагаеца даводзіць, што толькі праваслаўная рэлігія зляўлеца съявитар і адзіна правильная, так як не адзін і католіцкі беларускі съявитар стараеца цвердзіць тое самое атаваліцым. За прыкладам далё-ка хадзіць на трэба. Іх знайдзем, між-іншым, у зъмешчаным у 15-16 нумары «Вацкаўшчыны» артыкуле В. Мікалаені «Некалькі словоў адказу». З абу-рэньнем паведамляюць нас з Ангель-шчыны, што адзін беларускі католіцкі съявитар адмовіўся ахрысьціць паводзі-катализкага абрэду дзіця мішанай сям'і (бацька праваслаўны, а матка католічка) толькі таму, што кумы былі пра-слáўны. Гэта, аднак, не перашкодзіла выкананіца абрад хросту зусім абыякава-му да беларусаў ангельскому католіцкому съявитару, да якога зъяўрнуліся па-

у жо гэтых некалькі съяжых фак-таў, — а іх сабралася-б зачына болей — гаворыць за тым, што тэма, захрупчатаў ў гэтым артыкуле, зляўлеца ішчэ, на-жаль, актуальнай. Гэта вымагае ад нас у працэсе нашай нацыянальна-вызволь-ной дзіненасці не адмінаць і рэлігійнага пытаньня, якое ў нас, з прычыны до-гай дзіненасці чужацкага духавенства на бацькаўшчыне, каб шляхам бязбож-ніцкага й праступнага выкарыстаныя рэлігіі ў якасці войстрага абрэжу дзеля нацыянальнага і палітычнага паня-влення народу служыць антынарод-ным інтарэсам, мае першараднае знач-чынне. Канкрэтна-ж, мы павінны пе-раканаць некаторымі нашымі съявитароў, якія праваслаўных, гэтак і католіцкіх, што яны, заславаючы рэлігійны фана-тэзм, нязыведама пра-дайкаюць работу абрэду чужацкага духавенства.

Язэп Каранеўскі

„Свабода праломіць границы“

(Заканчэнне)

рагчы вольны съвет стацца ахвярай тэй самай агрэсіі, ахвярай якой ужо даўно сталіся вы.

Мы забавязаемся, дарагі суродзічы, што знаходзіцеся пад чужацкай акупа-цыяй, што мы будзем бесіперапынна апісаваць за зьдзімсценымі гэтымі мэтамі. Мы запэўняем вас, што Міжнародная Федэрацыя Вольных Журналістых Сядзінай і Усходніх Эўропы, Балтыкіх і Валканскіх Краін — арганізацыя жур-налістікі на чужынне — выкарыстае ўсё свае таленты й здольнасці для таго, каб гэтасце змягчанье выйграць.

Мы съцвярджаём, што ўсе нашыя выслікі будуть дарымы, а нашае асінаваныя пазбадзеленым сэнсу, калі-б мы спынімі гэтасце змягчанье. І тут у Еўропі, задзіночаныя ў сільныя, мы зъяўляеміся да вас, абяцаючы службыцам. Беларускія журнالісты не пакінутуць сваё змягчанье, пакуль беларускі народ я не вызваліцца ад жахлівай наўолі чырвонага Крамля.

Адзначаючы вілікія заслугі Федэрацыі Вольных Журналістых і ёйнага апошнага Кангрэса для справы вызваленія паняволеных народоў, нельга не аддеміць і адмоўных мэмантай. Ёсьць сябе дадзены на тое, што ўрад Федэрацыі не аднолькава адносіцца да сваіх сіўбров: — для яго ёсьць нацыянальнасці ўпрыгожаныя ў нацыянальнасці іншага-гэтаў або ў трэйнай катэгорыі. Гэтак перад Кангрэсам была выда-зеная Федэрацыйна брошура ў ангельскай і французскай мове «Прэса за зляезнай заслонай». Для агляду ў харкавісткі прысы кажнага народу быў прысьве-чын ў ей асобны раздзел, за выклю-чыннем раздзелаў аб прэсе на Беларусі.

Аб ёй ані слова. Таксама ў выда-зенай панямецку брошуры «Інтэрнацыянальнае Задзіночаныне Вольных Журналістых» прэсе кожнага народу на бацькаўшчыне прысьвячаны асобны раз-дзел, а аб прэсе на Беларусі сказана ўсюю толькі наялкі словаў у раз-дзеле «Украіна і Беларусь». Ніяўко мы зляўляеміся толькі нейкім прыдаткам да ўкраінцаў? Таксама нейкім дзіўным чынам запросіны на Кангрэс для аднаго з-беларусаў былі выстаўлены прадстаўніком Федэрацыі ў Еўропе на імя редактара аднай Украінскай газэты, зделі чаго гэты чалавек ім мог аформіць свайго выезду ў Еўропін. Цяжка паве-рыць, каб гэта быў зъвичайні прыпад-дак. На чале ўраду Федэрацыі, як ейны старшыні, стаў дагэтуль палик Балеслав Вежбянскі. Гэта чалавек салідны ё сярод усіх нацыянальнасцей уважае-ца за ёйнага і бесстароннія. Дзеялі гэтага ён-жа на ў берлінскім Кангрэсе аднаголосаў быў выбраны старшынёй і на наступную кандыдату. Ува-гу сп. Б. Вежбянскага, каб у будучыні падобных речыў болей не паўтараліся.

Нельга таксама не паваіць закіду ў самым сабе. Супрацоўніцтва беларусаў з Федэрацыяй Вольных Журналістых, іхні ўздейдзіць на гэтай паважнай і аўтары-тэтнай арганізацыі, цераз якую можна зрабіць вельмі шмат для нашае нацыя-нальнае справы, быў дагэтуль прыпад-ковым, у бальшыні выпадкаў толькі фармальныя, а не фактывныя. Віна ў гэтым падае ў першую чаргу на нашу калёнію ў Лідлане, дзе знаходзіцца ўрад Федэрацыі. Нашая бяздзеднасць і не-зацікіўленасць гэтай арганізацыі да-

На землях Беларусі

ЧАМУ СЛУЖЫЦЬ АСЬВЕТА
НА БЕЛАРУСІМенская «Звязда» за 28.12.1951 г. па-
ведамляе:

«У Беларусі значна перавышана да-
ваенная ўзроўня разыўцца пачаткавай,
сярдній і вышэйшай адукцыі. У пас-
ядаваныя гады на Беларусі наінава-
створаныя два педагагічныя, настаўніцкі
сельскагаспадарскі, тэатральны інсты-
туты, рэспубліканская падыходная шко-
ла, школа профіруху. Адкрыта многіх
новых факультэтаў, значна расширана
супраць даваеннага Акадэмія Навук
БССР. У яй зарганізаціі новыя ін-
ституты-механізацыі й электрафікацыі
сельскай гаспадаркі, лесу, жывёлагадо-
дзю, мовазнаўства, а таксама рад но-
вых сектараў і даследчых станцыяў».

вет намёку, каб гэтыя мышыны дзе-не-
будзіцца працаваці на Беларусі.ПАСЕДЖАНЫ, ПАСЕДЖАНЫ
І УЗНОУ ПАСЕДЖАНЫ...

Як ведама, ворганы камуністычнай партыі ў СССР ад вярховых да самых низавых змаймаюцца на толькі справамі палітычнай, як у многагатэрніх дзя-
макратычных краінах Захаду. Яны, по-
бач зэ дзеяньніцца палітычнай, прак-
тычнай кіруць за пасярэдніцтвам ура-
давых і самаўрадавых апаратуў ды ўсіх
бяз выключчыні савецкіх арганізацій
даслоўна ўсім жыццем краіны, зъя-
ўляючыя дзеяньніцца панадрадавым і
панадрамадзкім. З другога боку, як
менш ведама, што ў ніводнай дзяржаве
свету німа такой бюрократызм і
такой вялікай колькасці міністэрстваў,
установав і такіх армій ўрадаўцаў, як у
Савецкім Саюзе. Даходзіць да таго,
какі абудзіцца, што гэты бюрократызм і
фармалізм становіцца на сродкам дзеля
даслігненых лепшага юльгава-
га краініцца краінай, але мэтай самой.
Усе як харкавістуе дзея-
ніцца Гомельскага абкому партыі са-
ктарат ЦК кампарты Беларусі М. Па-
толічай «Звязда» за 16. 2. 1951 г.:

«Перш за ёсё, Гомельскі абком партыі пра-
тычнага разымерна многа заследа; справа
даходзіць да таго, што абком партыі за-
сядаў да 21 дня ў месяц вызваленія
ад паседжанія толькі ў выхадныя дні. Цэнтральны каймт партыі раскры-
тыкаў за гэта Гомельскім абкомом. Цяпер
гомельскія таварыши ўмудраюцца за-
сядаць, прыкладна, столькі-ж, але не
афармляюцца па пойдзесцята паседжані-
яў аднымі пратаколамі.

Многа заследаючы, Гомельскім абкомом, ін-
туаральная, прыймае і многа розных
станавонаў. У 1949 годзе ён прыняў 900
станавонаў, у 1950 г. — 700.»

Уявеце сабе становішча падуладных
Гомельскому абкому воргатаў, якія мусі-
ць працоўдзіць у жыцці па дзіўні-
стры прастаўлены ўзень свайго зверхня-
га воргана.

(ap)

**„Інтэрнацыянал Свабоды“
актыўізусца**

Ведамая міжнацыянальная арганіза-
ція паняволеных народаў «Інтэрнацыя-
нал Свабоды», якая перад некалькімі
гадамі прайяўляла ажыўленую дзея-
ніцца, апошнім часам начала ізноў
актыўізвацца. Гэтак у сувязі зь съя-
ткам працоўных 1-га травеня, арганіза-
ція быў выдрукаваны ў німецкай
мове адозвы да німецкіх работнікаў і
тэртыорыі Усходніх Німеччын, якія
засядаючы на Кангрэсе для аднаго з Фран-
цыі, Ангельшчыны і Бельгіі, тым
больш, што коштам прайядзенія ў памеш-
каніні ў Еўропе пакрывала Федэра-
цыя.

Таму трэба выразіць пажаданыне, каб
у будучыні гэтыя памылкі больш не
паўтараліся. На Федэрацыю Вольных
Журналістых і актыўны ўздел у ейнай
працы павінна быць і з нашага боку
звернутая належная ўвага.

Ст. Ст.

Гарыць злавешча, ўесь чырвоны —
Мароз на небе стаўіць троны,
Вяцкы на месцы ускладае,
Па сънезе зоркі рассыпае
І так прыгожа, так старанна
Бярозе белай тчэ убранье,
Бы тэй дзяўчыне пад вянчаныне.
І як з-за лесу сонца ўстане
І на бярозу тулю глянє
Засывец ў ёй тады праменяне
Як найдарожшае каменяне.

Мароз — паважны. Як вяліможа
Знасіць свавольніцтва на можа,
І на той час, як ён пануе,
Па небе хмарка не вандруе,
І ўсе стварэнні занямецца,
І патыхаць вятры на съмеюць.
Ўсё ціха, мёртва, нярухома.
Сядзіць зъяўр'ё між буралому
І знаку жыцця не пакажуць,
Вароны дзюбя не разъвяжуц

У свой час быў зъмешчаны ў «Бацькаўшчыне» (№ 75 за 15.11.1951) артыкул Ст. Крушыніча «Пагоня за далярам або яшчэ або «тараканох у саладусе», у якім новай беларускай эміграцыі ў ЗША быў пастаўлены закід у тым, што яна, на-магаючыся прытварнаваца да амэрыканскага стылю жыцця, пачынае хутка матарыялізаваца і рабіца абыякавай на нашыя нацыянальныя праблемы за-кошт сваіх нацыянальных авабязкі ў вызвольнай ідэі, дзеля якой мы ўсе ап-нулася на чужыне. Гэны артыкул вы-кликаў сярод некаторых колаў беларус-кага грамадзянства ў ЗША калі не абу-рэнне, то ў кожным выпадку пачуцьцё глыбокое крыды. Доказам гэтага былі шматлікія прыватныя пісъмы ў Рэдак-цыю «Бацькаўшчыны», як і адумыслы артыкул Г. Нямігі «Аб пагоні за да-лярам» («Бацькаўшчына» №. 7-8 за 24. 2. 52), у якім аўтар браў у вабарону беларускіх перасяленцаў у ЗША, цвёр-дзяць, што яны на беларускай нацыя-нальнай ніве робіць усё, што могуць толькі рабіць у ниспрыяльных амэри-канскіх умовах дзеянасьці, і даказваю-чы, што абінавачаныя, пастаўленыя ім на балаонах «Бацькаўшчыны», непра-льнае ёсць несправядлівасць.

Апошнім днімі мы атрымалі на гэ-тую тему пісъмо-артыкул ад аднаго бе-ларускага грамадзка-палітычнага дзея-ча ў ЗША з дазволам выкарыстання яго ў нашай газэце. Аўтар пісъма глыб-бака праанализаваў некаторыя мэманты з жыцця і дзеянасьці новай беларус-кай эміграцыі ў Амэрыцы, прыўшоўшы ў вяснаўным дні таго-ж самага сумнага вываду, што й сп. Ст. Крушыніч. Аўтар глядзіць цыяроза на справы, не ашук-вае сябе зманлівымі ілюзіямі і адкры-вае не адну горкую праўду, якую мож-на зауважыць, — дадамо ад сібе — на-голькі сярод нашых «амэрыканцаў», але і усёй беларускай эміграцыі наагул. Каб дзяць магчымасць высказаць на-гэтую, бязумоўна вельмі важную тэму шырэйшаму колу нашых людзей і за-ахоўцаў іншых да дыскусіі, мы нікій перадрукоўваем гэтага пісъма, апускаю-чы тэя ягоныя разьдзелы, думкі якіх хоць і правільныя, але было-б можа некарысна падаваць іх да публічнага ведама.

Редакцыя

«Паважаны Спадар Рэдактар!

У сувязі з артыкулам у «Бацькаўшчыне» аб тараcanoх, трапіўшых у са-ладуху, і адказам аднаго з «тараканоў», хачу пераслаць Вам пару сваіх нагла-данынлів у гэтай справе для Вашага прыватнага ведама ў эзэнтуальнаага вы-карыстання Вами.

Мне здаецца, што ў Эўропе занадта ў ясных колерах адзначаючы магчымасць ДП у Амэрыцы, хадзя яны ў запрада-насьці не такі ўжо бліскучыя, прыймаю-чы асабліва пад увагу, што пераважаю-чая бальшыня ДП — гэта на сяньнішні дзень няявіваліфікаваныя работнікі. Бязумоўна жыцьцёвы штандарт работ-ника ў Амэрыцы высокі ў парадунаныі з іншымі краінамі, але як гэтага вы-сокай уздоўжні з купляннем дамоў яшчэ на так проста. Я асабіста зарабляю не найгоршы, праўдападобна вышэй, чым сярэдні заработка ДП, прынамсі ў вако-ліцах Нью-Ёрку, бо пасля адлічэння, атрымліваю на руки кожны тыдзень 62 даляры (адлічэнне на падаткі кожны тыдзень 7 даляраў). Вось-жэ гэтага да-

Дзе корань зла?

(Да дыскусіі аб новай беларускай эміграцыі ў ЗША)

волі высокага заработка мне хапае толь-кі на скромнае жыццё мае сям'і і аб-куплі дому думаць ія прыходзіцца, бо за паўтары гады маго праўбыванія на Амэрыцы ўсе мае ашчаднасці — гэта 250 даляраў. Электрычную ладоўню праўда купі, але гэта каштавала мне ўсяго 18 даляраў — ужываная. Адно-на-ж люксусовасці гэтага выдатку можна судзіць толькі пражыўшы тут прышамсі адно лета. Трэба памятаць, што Нью-Ёрк ляжыць на шырыні Ры-му і да гэтага насычанасць паветра вадзянай парай дасыгае часта амаль

аднікі на скромнае жыццё, пачынаючы ад 100 даля-раў. Калі ходзіць аднак пра сяброў Рады, што Нью-Ёрк ляжыць на шырыні Ры-му і да гэтага насычанасць паветра вадзянай парай дасыгае часта амаль

аднікі на скромнае жыццё, пачынаючы ад 100 даля-раў.

Зазначаю, што маго праўда хапае

на скромнае жыццё, пачынаючы ад 100 даля-раў.

Адзін з асноўных арганізацый, якія

забяспечваюць падаткі на асабіну, але

</div

